

KANT: TEXTOS

TEXT: Il·lustració i raó

Pensar per si mateix significa cercar la suprema pedra de toc de la veritat en si mateix (això és, en la pròpia raó); la màxima de pensar sempre per si mateix és la il·lustració [Aufklärung]. Ara bé, això implica menys del que es figuren aquells que posen la il·lustració en els coneixements, ja que la il·lustració és més bé un principi negatiu en l'ús de la pròpia facultat de coneixement, i sovint el més ric en coneixements és el menys il·lustrat en l'ús dels mateixos; servir-se de la pròpia raó no significa sinó el fet de preguntar-se a propòsit de tot allò que es cal admetre: [...]. Instaurar la il·lustració en subjectes singulars per mitjà de l'educació és, per tant, fàcil; es suficient amb acostumar des de ben prest als joves a una reflexió semblant. Però il·lustrar a una època és molt llarg i penós, doncs es troben molts obstacles externs que en part poden prohibir aquest tipus d'educació i en part dificultar-lo.

KANT, *Què significa orientar-se en el pensament*

TEXT: Raó i llibertat

A la llibertat de pensar s'oposa, en primer lloc, la coacció civil. És veritat que es diu que la llibertat de parlar, o d'escriure, pot ser-nos manllevada per un poder superior, però no la llibertat de pensar. Però ¿pensaríem molt, i pensaríem bé i amb correcció, si no pensàssim, per dir-ho així, en comunitat amb altres, que ens comuniquen els seus pensaments i als quals comunicam els nostres? Per consegüent, es pot dir bé que el poder extern que priva als homes de la llibertat de comunicar públicament els seus pensaments els priva també de la llibertat de pensar, i aquesta és l'únic tresor que encara ens queda enmig de totes les càrregues civils i també l'únic que pot aportar un remei contra tots els mals inherents a aquesta condició.

En segon lloc la llibertat de pensar és presa en el sentit que, a ella, s'hi oposa la intolerància. És el que ocorre quan, en matèria de religió, i sense coacció externa, hi ha ciutadans que s'erigeixen en tutors d'altres, i, enlloc de donar arguments, procuren, per mitjà de fórmules de fe obligatòries i inspirant una por angoixosa al perill d'una investigació personal, desterrar tot examen de la raó gràcies a la impressió produïda d'hora en l'ànim.

En tercer lloc la llibertat de pensar significa el sotmetiment de la raó a cap altra llei sinó a les que ella es dona a si mateixa; i el contrari d'això és la màxima d'un ús sense llei de la raó (per a, d'aquesta manera, com es figura el geni, veure més lluny que sota la limitació de les lleis). D'això resulta naturalment que si la raó no vol estar sotmesa a la llei que ella es dona a si mateixa, aleshores ha de doblegar-se sota el jou de les lleis que li dona algun altre; doncs, sense cap llei donada, ni tan sols el major absurd, pot mantenir-se molt temps. Així, la inevitable conseqüència de l'absència explícita de llei en el pensament (d'una alliberació de les limitacions posades per la raó) és aquesta: que la llibertat de pensar finalment es perd, i, perquè no és culpa de la mala sort, sinó d'una vertadera petulància, la llibertat es perd per lleugeresa, en el sentit propi de la paraula.

KANT, *Què significa orientar-se en el pensament*

TEXT: Fonts del nostre coneixement

El nostre coneixement emana de dues fonts principals de l'esperit: la primera consisteix en la capacitat de rebre les representacions (la receptivitat de les impressions), i la segona en la facultat de conèixer un objecte per mitjà d'aquestes representacions (l'espontaneïtat dels conceptes). Per la primera ens és donat un objecte, per la segona és pensat en relació amb aquest representació (com a pura determinació de l'esperit). Intuïció i conceptes constitueixen, doncs, els elements de tot el nostre coneixement, de manera que ni conceptes als quals no correspongui de cap manera intuïció, ni tampoc intuïció sense conceptes, poden donar un coneixement. Ambdós són purs o empírics. Empírics, si en ells es conté una sensació (que suposa la presència real de l'objecte); purs, si en la representació no es mescla cap sensació. Pot anomenar-se a la sensació la matèria del coneixement sensible. La intuïció pura, per tant, conté únicament la forma per la qual és percebuda alguna cosa i el concepte pur la forma del pensament d'un objecte en general. Tan sols les intuïcions i conceptes purs són possibles a priori; els empírics, sols a posteriori.

KANT, *Crítica de la raó pura*

TEXT: Experiència, coneixement i aprioritat

No es pot dubtar que tots els nostres coneixements comencen amb l'experiència., perquè, en efecte, ¿com hauria d'exercitar-se la facultat de conèixer, si no fos pels objectes que, excitant els nostres sentits d'una banda, produeixen per ells mateixos representacions, i de l'altra, impulsen la nostra intel·ligència a comparar-les entre si, enllaçar-les o separar-les, i d'aquesta sort compositar la matèria informe de les impressions sensibles per formar aquest coneixement de les coses que s'anomena experiència? En el temps, doncs, cap dels nostres coneixements precedeix a l'experiència, i tots comencen en ella.

Però si és veritat que tots els nostres coneixements comencen amb l'experiència, tots, no obstant, no procedeixen d'ella, doncs bé podria succeir que el nostre coneixement empíric fos una composició d'allò que rebem per les impressions i d'allò que aplicam per la nostra pròpia facultat de conèixer (simplement excitada per la impressió sensible), i que no puguem distingir aquest fet fins que una llarga pràctica ens habiliti per a separar dos elements.

És, per tant, com a mínim, una de les primeres i més necessàries qüestions, i que no pot resoldre's a simple vista, la de saber si hi ha algun coneixement independent de l'experiència i també de tota impressió sensible. Anomeni's a aquest coneixement a priori, i distingeixi's de l'empíric en el qual les fonts de l'últim són a posteriori, és a dir, que les té en l'experiència.

KANT, *Crítica de la raó pura*

TEXT: La teoria política: la pau perpètua

Com que s'ha avançat tant en l'establiment d'una comunitat (més o menys estreta) entre tots els pobles de la Terra que la violació del dret en un punt de la Terra afecta tots els altres, la idea d'un dret cosmopolita no resulta una representació fantàstica ni molt menys extravagant, sinó que completa el codi no escrit del dret polític i del dret de gents en un dret públic de la humanitat, bo i essent un complement de la

pau perpètua, en constituir-se com a condició per acostar-se, a aquesta pau, cada vegada més.

KANT, *Sobre la pau perpètua*

TEXT: Ètica i religió

Aquell moralment ben intencionat es fa creditor d'una recompensa i d'una felicitat infinites, ja que sempre es troba disposat a executar bones accions. No és bo que s'hagi de ser moral perquè hom serà premiat en el futur, perquè cap home pot reclamar que Déu el recompensi i sigui feliç. L'home pot esperar recompensa per part de l'Ésser Suprem, ara bé, aquesta compensació no ha de ser motiu de la seva acció. L'home pot esperar ser feliç, però aquesta esperança no ha de motivar-lo sinó tan sols confortar-lo.

KANT, *Lliçons d'ètica*

TEXT: El gir copernicà

Fins ara s'ha suposat que tot el nostre saber s'ha de regir pels objectes. Tanmateix, tots els intents fets sota aquest supòsit amb vista a establir a priori alguna cosa que amplii el nostre coneixement acabaven en fracàs. Intentem, doncs, per una vegada, preguntar-nos si no avançarem més en les tasques de la metafísica suposant que els objectes s'han de conformar al nostre coneixement (...) Aquí passa el mateix que succeïa en els primers pensament de Copèrnic. Aquest en veure que no aconseguia explicar els moviments celestes si acceptava que tot l'exèrcit d'estels girava al voltant de l'espectador, va provar d'obtenir millors resultats fent girar l'espectador i deixant els estels en repòs.

KANT, *Crítica de la raó pura*

TEXT: Ús pràctic de la raó

D'aquesta manera, una vegada esvaïdes totes les ambicioses intencions d'una raó que intenta anar més enllà dels límits de tota experiència, ens en resta encara prou per tenir motius de satisfacció des d'un punt de vista pràctic. Naturalment, ningú no pot presumir de saber que existeix Déu i que hi ha una vida futura; si ho sap, aquest és l'home que estic buscant des de fa ja molt de temps. (...)

No, la convicció no és certa lògica, sinó moral. (...) És a dir, la creença en Déu i en un altre món es troba tan estretament unida al meu sentit moral, que així com no corro cap perill de perdre la primera, tampoc no necessito témer que el segon em pugui ser arrabassat.

KANT, *Crítica de la raó pura*

Viure és notar que la sang et corre per les venes. KANT